

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4 (2)

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL

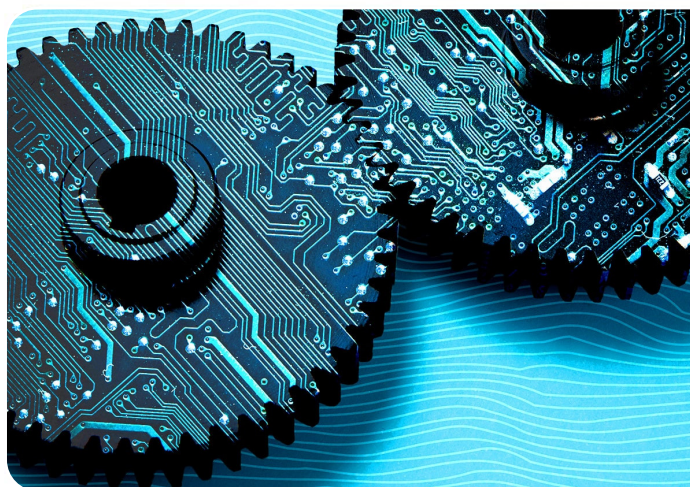

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

ISSN: 3060-463X

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

BYUDJET SUBYEKTLARI ISHTIROKINI QISQARTIRISH ASOSIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	16
PhD. Mahmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
MINTAQA IQTISODIYOTI TARMOQLARINI KLASTERLASHTIRISH SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING EMPIRIK MODEL: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL.....	25
Ollokulova Feruza Mansurovna, Abdurahmonov Abdulaziz Maxmudovich	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL OQIMLARI AUDITINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI.....	30
Atamurodov Saidmurad Yaxyoyevich, Sindarova Aziza Musurmon qizi	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	42
Xasanov Sardor Xazratkulovich	
IQTISODIY O'SISH SIFATI VA UNI KO'RSATKICHLARINING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	50
Axmedov Xasanjon Muxamadovich	
IQTISODIY O'SISH SIFATI VA UNI KO'RSATKICHLARINING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	55
Axmedov Xasanjon Muxamadovich	
ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KORXONALAR RENTABELLIGIGA TA'SIRI.....	60
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	65
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI AUDIT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	70
Xamidova Zarifa Urol qizi	
ISTE'MOL NARXLARI INDEKSINI MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	74
Ismailova Shaxnoza Uktamovna	
XIZMATLAR SEKTORI RIVOJLANISHINING KAMBAG'ALLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI VA KO'RSATKICHLAR TIZIMI.....	77
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	84
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
ISTE'MOL NARXLARI INDEKSINI MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	89
Ismailova Shaxnoza Uktamovna	
MINTAQA IQTISODIYOTI TARMOQLARINI KLASTERLASHTIRISH SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING EMPIRIK MODEL: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL.....	94
Ollokulova Feruza Mansurovna, Abdurahmonov Abdulaziz	
ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KORXONALAR RENTABELLIGIGA TA'SIRI.....	100
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
IMPROVING THE EFFICIENCY OF BANKS' GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN AND KAZAKHSTAN.....	105
Maxmudov Rahimjon	
MAHALLIY BUDJETLAR MUSTAQILLIGINI TAKOMILLASHTIRISH VA YANADA OSHIRISH.....	109
Abduraxmonova Gulmira	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	114
Teshabayev Dilmurod Boxodir o'g'li	

FARG 'ONA VILOYATINING INNOVATSION RIVOJLANISHI.....	120
Tuychieva Odina Nabiyevena	
INDICATORS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE "GREEN" ECONOMY.....	131
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICH LARI.....	140
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAJRIBASI VA UNING QIYOSIY TAHLILI.....	144
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	149
Xasanov Sardor Xazratkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	156
Odinayev Ravzatullo Asatulloevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	161
Karimov Alibek Valievich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA FRANCHAYZING TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA PLATFORMA MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	167
Xodjaye Anvar Rasulovich, Nasimov Dilshodbek Hotam o'g'li	
"O'ZBEKISTON GTL" MAHSULOTLARINING FIZIK-KIMYOVIY XOSSALARI VA ULARNI KOMPOUDIRLASH ASOSIDA EKOLOGIK TOZA YOQILG'ILAR OLIISH ISTIQBOLLARI.....	173
Ro'ziyev Aliakbar, Hayitov Ruslan, Mavlonov Shohrux	
HUDUDIY MEHNAT BANDLIGINI TA'MINLASHDA AVTOSERVIS KORXONALARINING ROLI.....	179
Marqayev Xurshid Aliqulovich	
ASOSIY VOSITALAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	183
Zaripova Sayohat Zafarovna	
XIZMATLAR SOHASINI BOSHQARISHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR: AGROTURIZM VA RAQAMLI XIZMATLAR ASOSIDA TAHLIL (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA).....	188
Oktamjonova Gulira'no Ikromjon qizi	
BUXORO VILOYATI UY XO'JALIKLARI HAYOT SIFATI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY AHVOLI: SO'ROVNOMA NATIJALARI TAHLILI.....	192
Nizomov Asliddin, Musulmonova Shahlo, Izzatullayeva Ma'mura	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES..	199
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
QORA METALLURGIYA SANOATI VA ULARNING ISHLATILISHI.....	203
Sarimsakov Alisher Ubaydullaevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	209
Yusupov Farhod Adamboyevich	
TASVIRLARDAN YO'L BELGILARINI TANIB OLIISH ALGORITMLARI VA DASTURIY VOSITASINI ISHLAB CHIQISH.....	214
Toyirov Akbar Xasanovich, Yuldoshov Abdurahmon Baxtiyorovich	
OLIIY TA'LIMNI MOLIVALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBASI: SINGAPUR MISOLIDA.....	218
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	

MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN TURIZM BOSHQARUVI: O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI.....	222
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
DAVLAT XARIDLARI BO'YICHA BYUDJET MABLAG'LARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI ICHKI AUDITNING ANALITIK KO'RSATKICHLARI ASOSIDA BAHOLASH.....	226
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
ГЛИНИСТЫЕ СЛАНЦЫ ЦЕНТРАЛЬНОГО И ЮЖНОГО УЗБЕКИСТАНА КАК СЫРЬЕВАЯ СМЕСЬ ДЛЯ ПРОИЗВОДСТВА ПОРТЛАНДЦЕМЕНТА.....	231
Карабаев А.М., Абдуллаева Д.Ф., Абдуллаев У.Х. Андакулова Н.Н.	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА НА ПРОМЫШЛЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ.....	237
Садиков Жaxonгир Носирджанович, Даулетмуратова Дилбар Калмуқанмед кизи	
РАЗРАБОТКА МЕХАТРОННОГО МОДУЛЯ ДЛЯ ВЫРАВНИВАНИЯ ПОВЕРХНОСТИ МЕТАЛЛА ПОСЛЕ ЗАЛИВКИ.....	243
Мирджуроев Сарвар Алишер угли	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING TA'SIRI ..	246
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
AGROKLASTERLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING EKONOMETRIK MODELLARI	250
O'rinboev Ulug'bek Otabekovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПОРИСТОЙ СТРУКТУРЫ И ВЛАГОПОГЛОЩАЮЩИХ СВОЙСТВ КОМПОЗИТНОГО ВЯЖУЩЕГО	259
Тургунбаев Уринбек, Шарипова Дилафруз, Худойбердиев Жамшид	
ИССЛЕДОВАНИЕ НАПРЯЖЕННО-ДЕФОРМИРОВАННОГО СОСТОЯНИЯ ЯЧЕЙКИ СВЕТОПРОЗРАЧНОГО ОГРАЖДЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЙСТВИИ ЛОКАЛЬНОЙ СЕЙСМИЧЕСКОЙ НАГРУЗКИ.....	265
Давронов Олимбек, Туляганов Азиз	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARNING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	271
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING TURIZMDA MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	276
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARINING BIZNES JARAYONLARINI TAHLIL QILISH VA BAHOLASHNING ZAMONAVIY USULLARI (BPM, LEAN VA SIX SIGMA YONDASHUVLARI MISOLIDA) ..	279
Azimova Maxfuza Rashidovna	
QURILISH SANOATI KORXONALARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNI EKOLOGIK BOSHQARISH TAMOIYILLARI	284
Xolov Xamza Tojiddinovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BILAN TA'MINLASHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: EKONOMETRIK TAHLIL VA PROGNOZLASH	292
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich, Ibragimova Nodira Kadamovna	
A THEORETICAL MODEL LINKING GENDER EQUALITY AND MANAGEMENT EFFICIENCY.....	297
Ochilova Intizor Sadikovna	
QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELIDAN KUTILAYOTGAN DAROMADGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK MODEL ORQALI BAHOLASH.....	303
Sindarov Fazliddin Kaxramonovich	
MAMLAKAT KIMYO SANOATIDAGI KORXONALAR FAOLIYATIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH JARAYONI VA ULARNING TAHLILI.....	312
Odilova Malika Abdushukur qizi	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI ISHLAB CHIQRISH SANOATIGA JORIY ETISH	317
Abdivoyitova Sarvinoz Abduxayit qizi, Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV HISOB TIZIMINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	321
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	326
Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA RAQOBAT MUHITINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA TENDENSIYALARI.....	332
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
USING ENGINEERING MODELS TO MEASURE SME RISKS IN UZBEKISTAN.....	340
Djumabayeva Dilobar Asatillayevna	
BANK FAOLIYATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ASOSIY MASALALARI.....	347
Yusufov Javohirtshoh Ozod o'g'li, Xolmirzayev Elbek Baxtiyorovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR JARAYONIDA TALABALARNING IJODKORLIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	353
Meyliyeva Shoxista Rustamovna	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	358
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA ELEKTR YORITISH MAHSULOTLARI BOZORINI INNOVATSION LOKALIZATSIYA ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: DINAMIKA, TAHLIL VA PROGNOZ	363
Jurayev Murotjon Sotivoldiyevich	
HUUDUDLAR RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH VA REYTINGLASH.....	371
Kosimov Bobir Abdigafarovich	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLUATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	376
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ОСНОВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТРАНСПОРТНОЙ ЛОГИСТИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	383
Мурадов Алишер Курбанбаевич	
ФОРМИРОВАНИЕ БИЗНЕС-ПАРАДИГМЫ АГРОТУРИЗМА КАК УСЛОВИЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	390
Усманова Диляфруз Каршиевна	
WAYS TO IMPROVE THE REGIONAL STRUCTURE OF THE INDUSTRY OF NAVAI REGION	396
Uralov Eliboy Omonovich	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULK SOLIG'INI TAKOMILLASHTIRISHDA SAMARALI XORIJIY TAJRIBA	400
Safarova Shahzoda	
НАЛОГОВОЕ СТИМУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА.....	405
Рафиева Зарина Хусановна	
INDUSTRY 4.0 SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHNING ILMIY-AMALIY MASALALARI.....	410
Djuraeva Guzal Shavkatovna	

SUG'URTA TASHKILOTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	414
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
TIJORAT BANKLARIDA AKTIVLAR SIFATINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	418
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО СЛОВАРЯ И ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	425
Рихсибоева Нигора Низомиддин кизи, Тоймухамедова Дилобар Хуснитдиновна	
TURIZM KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI.....	434
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon o'g'li	
KAM SUV TALABCHAN SEMENT OLIISH UCHUN RATSIONAL TARKIBNI TADQIQ QILISH.....	440
X.V. Yusupov, Babayev Sultonbek Sunnat o'g'li	
ENHANCING THE EFFICIENCY OF ISLAMIC FINANCING MECHANISMS IN EMERGING ECONOMIES: EVIDENCE FROM MURABAHA-BASED INSTRUMENTS AND PUBLIC-PRIVATE INVESTMENT MODELS.....	445
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH OMILLARI.....	453
Ibragimov Husen Ismailovich	
STUDIES ON OBTAINING AZOSUPERPHOSPHATE BY TREATING HIGH-CARBONATE, LOW-GRADE CENTRAL KYZYLKUM PHOSPHORITES WITH VARIOUS DOSAGES OF AMMONIUM SULFATE AND SULFURIC ACID.....	457
Saidov Hakimboy O'rinboyevich	
HUDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQARISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH OMILLARI.....	463
Avliyaqulov Xudoyberdi, Ollokulova Feruza Mansurovna	
NAVOIY VILOYATI SANOATI RIVOJLANISHINI BANDLIK VA INVESTITSIYA OQIMLARI ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	466
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
TURIZM KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI.....	474
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon o'g'li	
YER VA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI VA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	480
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
AGROKLASTERLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING EKONOMETRIK MODELLARI.....	485
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	
TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMLARIDA XARAJATLARNI KAMAYTIRISH VA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI.....	494
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li, Saydullayeva Dilnoza Komil qizi	
BENTONIT YORDAMIDA ISHLATILGAN TURBINA MOYLARINI TOZALASH ASOSIDA BAZAVIY MOY OLIISH IMKONIYATLARI.....	502
Salomatov Behruz To'ymurodovich, Panoyev Nodir Shavkatovich, Safarov Jasur Alijon o'g'li	
INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARIDA QAROR QABUL QILISH VA KOMMUNIKATSIYA SAMARADORLIGI.....	506
Sotvoldiyeva Xurliqo G'ayratjon qizi	

CHEMICAL-MINERALOGICAL CHARACTERIZATION AND DRY BENEFICIATION TECHNOLOGY OF FELDSPAR FROM THE SULTAN UVAYS DEPOSIT	512
Buranova Dinara Baxtiyarovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA AVTOMOBIL TRANSPORTI ORQALI YUK TASHISH JARAYONIDAGI TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASHNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	520
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
MAGNIT O'ZAGI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORLARDA MEKANIK ZO'RIQISH VA ISROFLARNI KAMAYTIRISH HAMDA TEXNIK-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MAQSADIDA ELLIPS KESIMNING OPTIMAL PARAMETRLARINI TANLASH.....	524
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ОТ ДЕКЛАРАЦИЙ К ДЕЙСТВИЮ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ БАРЬЕРЫ РЕАЛИЗАЦИИ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	531
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
ISSIQLIK ELEKTR STANSIYALARI ISHINI SUN'IY INTELLEKT ORQALI BASHORAT QILISH VA YAXSHILASH.....	536
Axmadjonov Ixtiyorjon Rovshanjon o'g'li, Umurzakova Dilnoza Maxamadjanovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI QAYTARISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH: RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTON UCHUN RISKGA ASOSLANGAN MODEL	542
Tuxliyev Bozor Karimovich, Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich	
O'ZBEKISTONDA AGROFOTOVOLTAIKA: ILMIY-AMALIY RIVOJLANISH, PILOT LOYIHALAR VALIDATSIYASI VA ME'YORIY-HUQUQIY ISTIQBOLLAR	552
Shog'o'chqorov Sanjar Qodir o'g'li	
MINTAQAVIY INFRATUZILMANING IJTIMOYIY TABAQALASHUVGA TA'SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI	563
Babjanova Dilfuza Abdurasulovna	
SANOAT KORXONALARIDA KLASTERLASHUV JARAYONLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI PLATFORMALARNING AHAMIYATI	568
Xusanova Malohat Mingnorovna	
ПРИМЕНЕНИЕ АЛГОРИТМИЧЕСКОГО ПОДХОДА В ФИНАНСОВОМ УЧЁТЕ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАТРАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ НЕФТЕГАЗОПЕРЕРАБОТКИ.....	574
Икрамова Хилола Ровшан кизи	
SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH.....	583
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA XARAJATLAR SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING VA AUTSTAFFINGDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	590
Fayzullayev Nurulla Baxromovich	
TIJORAT BANKLARIDA YASHIL DEPOZITLAR VA YASHIL KREDITLAR HAJMINI OSHIRISH YO'LLARI .	596
Berdiyev Akram O'ktamovich	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	601
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
DAVLATNING IJTIMOYIY SOHA MUASSASALARI MOLIYAVIY RESURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH	608
Hasanov To'liqin Axmatovich	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISH MARKAZLARINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	616
Urazov Sadulla Shodiyevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TASHQI SAVDOSINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	621
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ORQALI INDIVIDUAL SPORTCHILARNI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	625
Junaydullaev Mels Asliddin o'g'li	
ECONOMIC SOLUTIONS OF THE COLLECTOR SYSTEM FOR THE EFFECTIVE USE OF THE UNDERGROUND ENVIRONMENT IN URBAN PLANNING.....	630
Usmonov Quvvat Turdievich, Orazbayeva Nazokat Maksetovna, Usmonova Madina Quvvat qizi	
SUN'YI INTELLEKT VA MASHINALI O'RGANISH TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI HUDUDLAR VA TARMOQLAR KESIMIDA TAHLIL QILISH.....	635
Muxamadjonova Durdona Adashboy qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT BYUDJETI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDA SOLIQLARNING ROLI	642
P.SH. Usmonov	
ASINXRON MOTORLARDAGI TASHQI SOCHILMA MAGNIT MAYDONINI O'LCHASH ORQALI DIAGNOSTIKA QILISH.....	646
Pirmatov Nurali, Bekishev Allabergen, Kurbonov Najmiddin, Jalilov Akobir	
ОСОБЕННОСТИ ТРАНСПОРТНЫХ УСЛУГ И ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ	652
Х.Б. Убайдуллаев	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	659
Rapikov Toxirjon Yuldashbayevich	
"QUYUV MEKANIKA ZAVODI" AJDA ASOSIY VOSITALARNING BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	664
Suyunova Zuxra Bahodir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MILLIY TO'LOV TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	670
Amonov Alisher Rajab o'g'li	
VALYUTA BOZORI KUTILMALARI VA ISHONCH OMILINING MILLIY VALYUTA BARQARORLIGIDAGI ROLI: KUTISHLAR NAZARIYASI ASOSIDA TAHLIL.....	675
G'afurov Olimjon G'olib o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK AMALIYOTIDA ISLOM MOLIYASI QOIDALARIGA AMAL QILUVCHI BANKLAR FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH.....	679
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
ИСКОННЫЕ СЛОВА, ЗАИМСТВОВАНИЯ И КАЛЬКИРОВАНИЕ В ГЕНДЕРНОЙ ЛЕКСИКЕ РУССКОГО ЯЗЫКА: ДИАХРОНИЧЕСКИЙ И СИНХРОНИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ	687
Худойкулова Феруза Меликуловна	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY SAMARADORLIK TUSHUNCHASI VA UNI BAHOLASH MEZONLARI.....	693
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	

JISMONIY SHAXSLARNI SOLIQQA TORTISHDA XALQARO FISKAL RAG‘BATLANTIRISH TAJRIBASI VA UNING O‘ZBEKISTONDA QO‘LLANILISHI: IJTIMOY-EKOLOGIK YONDASHUV 700

Saidrasulov Ibrohim Ixtiyor o‘g‘li

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA ICHKI AUDITNI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI 705

Maxmudova Sharifa Elmurodovna

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA ICHKI AUDITNI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

Maxmudova Sharifa Elmurodovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti izlanuvchisi

ISFT instituti katta o'qituvchisi

Email: Maxmudovasharifa757@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada globallashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki audit tizimini transformatsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil etilgan. Ichki auditni an'anaviy tekshiruvchi funksiyasidan kompaniyaning strategik hamkori va maslahatchisi darajasiga o'tkazishning ustuvor yo'nalishlari yoritilgan. Tadqiqot doirasida ichki auditning yillik ish rejasiga risklarni baholash va ularga ta'sir etuvchi omillarni integratsiyalash, riskga asoslangan hisobotlar tizimini shakllantirish, ichki audit axborot bazasining yetarlilik darajasini miqdor va sifat jihatidan baholash metodikasi hamda xo'jalik yurituvchi subyektlarning faoliyati uzluksizligini baholash tartibi ishlab chiqilgan. Taklif etilgan uslubiy yondashuvlar xo'jalik yurituvchi subyektlarning barqarorligi, xavfsizligi va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ichki audit, transformatsiya, xo'jalik yurituvchi subyekt, risk-menejment, yillik ish rejasi, axborot bazasi, faoliyat uzluksizligi.

Аннотация: В данной статье проанализированы теоретические и практические аспекты трансформации системы внутреннего аудита в хозяйствующих субъектах в условиях глобализации и цифровой экономики. Освещены приоритетные направления перехода внутреннего аудита от традиционной проверяющей функции к уровню стратегического партнёра и консультанта компании. В рамках исследования разработаны подходы к интеграции оценки рисков и факторов, влияющих на них, в годовой план работы внутреннего аудита, формированию системы отчётности, основанной на рисках, методика количественной и качественной оценки достаточности информационной базы внутреннего аудита, а также порядок оценки непрерывности деятельности хозяйствующих субъектов. Предложенные методические подходы направлены на повышение устойчивости, безопасности и эффективности управления хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: внутренний аудит, трансформация, хозяйствующий субъект, риск-менеджмент, годовой план, информационная база, непрерывность деятельности.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical aspects of transforming the internal audit system in business entities within the context of globalization and the digital economy. It highlights the priority directions for shifting internal audit from a traditional verification function to the role of a strategic partner and advisor to the company. Within the framework of the research, the following were developed: the integration of risk assessment and influencing factors into the annual audit work plan, the formation of a risk-based reporting system, a methodology for evaluating the quantitative and qualitative sufficiency of the internal audit information base, and a procedure for assessing the going concern of business entities. The proposed methodological approaches serve to enhance the stability, security, and management efficiency of business entities.

Keywords: Internal audit, transformation, business entity, risk management, annual work plan, information base, going concern.

KIRISH

Hozirgi kunda global iqtisodiy sharoitlar, raqamlashtirish jarayonlari va xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining murakkablashuvi korporativ boshqaruv tizimida ichki auditning o'рни va ahamiyatini tubdan o'zgartirmoqda. Xalqaro amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, ichki audit an'anaviy tekshiruvchi va xatolarni aniqlovchi funksiyadan tashkilotning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi, xavflarni boshqaruvchi va strategik qarorlar qabul qilishda ko'maklashuvchi maslahatchi darajasiga transformatsiya qilinmoqda.

O'zbekiston Respublikasida korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish, shaffoflikni oshirish va xalqaro standartlarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, mamlakatimiz iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlashda xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ustidan samarali nazoratni amalga oshirish muhim vazifa hisoblanadi. Biroq, mavjud ichki audit tizimlarida xavflarni tahlil qilish, axborot bazasining

yetariligi baholash va faoliyat uzluksizligini prognoz qilish kabi yo'nalishlarda uslubiy yondashuvlarni yanada takomillashtirish talab etiladi. Shu sababli, ichki audit tizimini transformatsiya qilish va uni zamonaviy talablarga moslashtirish dolzarb ilmiy-amaliy masala hisoblanadi.

Hozirgi kunda raqamli iqtisodiyot va global raqobat sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining barqarorligini ta'minlash, moliyaviy va operatsion samaradorlikni oshirishda ichki audit xizmatining o'rnini beqiyos. Biroq, amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, aksariyat korxonalarda ichki audit faoliyati hanzugacha an'anaviy (asosan hujjatlarni tekshirish va xatolarni qayd etish) yondashuvlar doirasida qolib ketmoqda. Bu esa quyidagi asosiy muammolarni keltirib chiqarmoqda:

Xalqaro standartlarga to'liq mos kelmaslik, ya'ni ichki audit jarayonlarining zamonaviy xalqaro standartlar (IIA) talablaridan orqada qolishi;

Xatarlarga asoslanmaganlik — ichki audit faoliyati xatarlarni boshqarishga emas, balki o'tmishdagi xatolarni qidirishga qaratilganligi;

Metodologik bazaning yetishmasligi natijasida transformatsiya jarayonlarini amalga oshirish bo'yicha mahalliy korxonalarga mos keladigan yagona uslubiy qo'llanma va tavsiyalar yo'qligi.

Shu sababli, xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki auditni transformatsiya qilish, uni xatarlarni boshqarish tizimiga integratsiyalash va raqamlashtirishning ustuvor yo'nalishlarini ilmiy-metodologik jihatdan ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Iqtisodiyotning turli tarmoqlarida faoliyat yurituvchi xo'jalik subyektlarida ichki auditni takomillashtirishning nazariy, uslubiy va amaliy jihatlarini o'rganish doimo iqtisodchi olimlarning diqqat markazida bo'lib kelgan. Xususan, ushbu muammolarni tadqiq etishda xorijlik va mahalliy olimlarning ilmiy yondashuvlari quyidagicha guruhlanadi:

Xorijiy olimlarning ilmiy yondashuvlari — ichki audit tizimini takomillashtirish va uni xalqaro standartlarga moslashtirish masalalari Xalqaro ichki auditorlar instituti (The Institute of Internal Auditors – IIA) mutaxassislari, shuningdek, V. Andreyev, V. Burtsev, A. Bogomolov, N. Goloshanov, O. Krishkin, A. Sonin, L. Sotnikova va boshqalar tomonidan o'rganilgan.¹

Xususan, O. Krishkin o'z tadqiqotlarida risklar va biznes jarayonlarini ichki auditda qo'llash masalalariga, V. Andreyev va A. Sonin esa ichki auditni tashkil etishning zamonaviy yondashuvlariga alohida e'tibor qaratganlar.

Mahalliy olimlarning ilmiy izlanishlari: mamlakatimizda ham ichki audit va korporativ boshqaruvni rivojlantirish bo'yicha taniqli iqtisodchi olimlar — A. Avlokulov, K. Axmedjanov, N. Abdiyeva, R. Do'stmuratov, Sh. Ilhamov, A. Karimov, N. Karimov, Z. Mamatov, S. Mexmonov, M. Pardayev, A. To'rayev, B. Xasanov, B. Hamdamov, I. Qo'ziyev va boshqalar tomonidan ilmiy izlanishlar olib borilgan.²

Ularning ilmiy ishlarida ichki auditning umumiy jihatlari, ichki nazorat tizimi bilan bog'liqligi va moliyaviy nazorat masalalari atroflicha o'rganilgan bo'lib, ular milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida audit metodologiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ilmiy bo'shliq va tadqiqot zaruriyati — o'tkazilgan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yuqorida keltirilgan iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlarida ichki audit tizimining samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, biznes jarayonlarini chuqur tahlil etish va ichki auditning umumiy tamoyillari yoritilgan bo'lsa-da, quyidagi amaliy va uslubiy masalalar yetarlicha o'rganilmagan:

Ichki audit ish rejasiga xatarlarni (risklarni) baholashni to'liq integratsiya qilish mexanizmlari;

Axborot bazasini miqdor va sifat jihatidan baholashning uslubiy yondashuvlari;

Xo'jalik yurituvchi subyektlarning faoliyat uzluksizligini (going concern) ichki audit orqali kompleks baholash tartiblari.

Adabiyotlar tahlili va mavjud ilmiy bo'shliqlar xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki audit tizimini an'anaviy tekshiruv funksiyasidan strategik hamkor darajasiga o'tkazishni (transformatsiya qilishni) ilmiy jihatdan asoslash zaruriyatini yuzaga keltirmoqda.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqot ishida sug'urta tashkilotlari ichki audit rejasini riskka asoslangan shaklda tuzish, yig'ma

1 "International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing", Institute of Internal Auditors, 2004; Andreev V.D. Vnutrenniy audit. Uchebnoe posobie. – M.: Finansy i statistika, 2003; Burtsev V.V. Sistema vnutrennego kontrolya organizatsiya v sovremennykh usloviyakh khozyaystvovaniya. Auditorskoe vedomosti, 1998; Bogomolov A.M., Goloshanov N.A. Vnutrenniy audit. Organizatsiya i metodika provedeniya. – M.: Ekzamen, 1999; Kryshkin O. Nastolnaya kniga po vnutrennemu auditu. – M.: Alpina Publisher, 2017; Sonin A.M. Vnutrenniy audit. Sovremennyy podkhod. – M.: Finansy i statistika, 2007; Sotnikova L.V. Vnutrenniy kontrol i audit. – M.: Finstatinform, 2000.

2 Avlokulov A.Z. Moliyaviy natijalar hisobi va auditi metodologiyasini takomillashtirish. i.f.d. diss. avtoref. – T.: 2019; Axmedjonov K.B. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida ichki audit metodologiyasini takomillashtirish. i.f.d. diss. avtoref. – T.: 2016; Abdiyeva N.Sh. Aksiyadorlik jamiyatlarida ichki audit metodologiyasini takomillashtirish. DSc. diss. avtoref. – T.: 2023; Ilxamov Sh.I. Auditorlik tekshiruvlari jarayonida ichki nazorat tizimini baholash metodologiyasini takomillashtirish. i.f.d. diss. avtoref. – T.: 2018; Mehmonov S.U. Budget tashkilotlarida buxgalteriya hisobi va ichki audit metodologiyasini takomillashtirish. i.f.d. diss. avtoref. – T.: 2018; To'rayev A.N. Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki auditni tashkil etish va uning uslubiyotini takomillashtirish. i.f.d. diss. avtoref. – T.: 2020.

hisobotni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari, axborot bazasini shakllantirish va xo'jalik yurituvchi subyektlarning faoliyat uzluksizligini baholash tartibi ishlab chiqildi va ilmiy-uslubiy yondashuvlar asosida o'rganildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy-nazariy metod, qiyosiy tahlil metodi, amaliy tahlil metodi, statistik va iqtisodiy tahlil metodlari, sintez va induksiya metodlaridan foydalanildi.

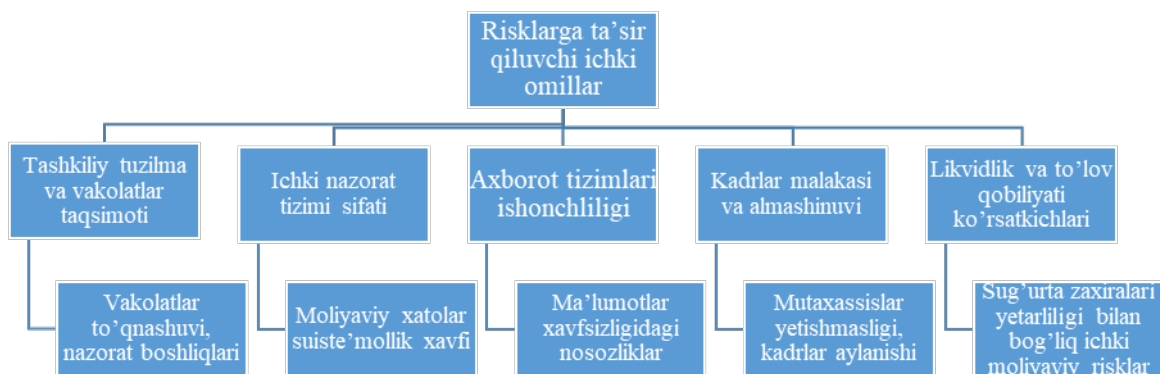
Tahlil va natijalar

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki auditni zamonaviy talablar asosida transformatsiya qilishning nazariy va amaliy asoslarini o'rganish hamda uning ustuvor yo'nalishlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy takliflar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish asosiy maqsadimizdir.

Hozirgi kunda xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining samaradorligini oshirishda ichki auditni xalqaro standartlar talablariga moslashtirish va transformatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy yondashuvlarda ichki auditning yillik ish rejalari asosan o'tgan davrlardagi xatolarni aniqlash yoki standart tekshiruvlar asosida shakllantiriladi. Mazkur yondashuv bugungi kunda yuzaga kelayotgan tezkor iqtisodiy xatarlarni o'z vaqtida baholash va oldini olish imkonini bermaydi.

Ushbu muammoni hal etish maqsadida tadqiqot doirasida ichki auditning yillik ish rejasiga risklarni baholashni integratsiyalash mexanizmi ishlab chiqildi. Taklif etilayotgan yondashuvning mohiyati quyidagi bosqichlardan iborat:

Risklarni identifikatsiyalash va tahlil qilish — korxonaning strategik va joriy maqsadlariga erishishiga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan ichki va tashqi xatarlar (moliyaviy, operatsion, huquqiy va boshqalar) kompleks tahlil qilinadi (1-rasm).

1-rasm. Ichki audit yillik ish rejasini rejalashtirish jarayoniga risklarni aniqlash va baholashda ta'sir qiladigan ichki omillar³

Tashkiliy tuzilma va vakolatlar aniq belgilanmasa, vakolatlar to'qnashuvi va nazorat bo'shliqlari yuzaga keladi. Ichki nazorat tizimining sustligi moliyaviy xatolar va suiste'mollik xavfini oshiradi. Axborot tizimlari ishonchsizligi operatsion riskni kuchaytiradi. Kadrlar malakasi pastligi yoki almashinuvi yuqoriligi boshqaruv risklarini keltirib chiqaradi. Shuningdek, sug'urta zaxiralari yetarliligi bilan bog'liq likvidlik risklari mavjud. Masalan, ikki bosqichli nazorat bo'lmasa, noto'g'ri to'lovlar amalga oshirilishi mumkin, bu esa yuqori ichki risk sifatida auditda ustuvor hisoblanadi (2-rasm).

3 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

2-rasm. Ichki audit yillik rejasini tuzishda risklarni aniqlash va baholashga ta'sir qiluvchi tashqi omillar⁴

Har bir aniqlangan riskning yuzaga kelish ehtimoli va uning kompaniya faoliyatiga ta'sir etish darajasi (yuqori, o'rta, past) maxsus risklar matritsasi yordamida baholanadi.

Olingan natijalar asosida audit jarayonining davomiyligi va chuqurligi belgilanib, resurslar eng yuqori riskli sohalarga yo'naltiriladi.

Ushbu usulning joriy etilishi ichki audit faoliyatini xatarlarni boshqarish tizimiga to'liq integratsiya qilishga hamda korxonaning moliyaviy barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Ichki audit tizimini transformatsiya qilish jarayonida audit natijalari bo'yicha taqdim etiladigan hisobotlarning shakli va mazmuni ham tubdan o'zgarishi talab etiladi. An'anaviy hisobotlar asosan aniqlangan qoidabuzarliklar va kamchiliklar ro'yxatidan iborat bo'lib, ular ko'pincha boshqaruv xodimlariga operativ qarorlar qabul qilish uchun yetarli tahliliy ma'lumot bermaydi (1-jadval).

1-jadval

Ichki audit yig'ma hisobotining tuzilishi⁵

Bo'lim	Tarkib
1. Sarlavha va kirish qismi	Tashkilot nomi Hisobot sanasi va davri Audit bo'limi nomi Hisobotni kim tayyorlagani
2. Umumiy ma'lumot (Tekshiruv ob'ektlari va auditorlik amaliyotlari)	Tekshiruv ob'ekti yoki bo'limlar Auditning maqsadi va vazifalari Audit metodlari va yondashuvlari (moliyaviy hisob-kitoblar, hujjat tahlili, suhbatlar, joyiga chiqib tekshirish)
3. Audit natijalari	Aniqlangan muammolar (xatoliklar, nomuvofiqliklar, zaif nazoratlar) Har bir muammo bo'yicha tavsif, dalillar va misollar Risk darajasi (yuqori, o'rta, past)
4. Tavsiyalar	Har bir muammo uchun tegishli takliflar Amalga oshirish muddati va mas'ullar
5. Xulosa	Auditning umumiy bahosi (tizim qoniqarli / qoniqarsiz) Tashkilotning holati va rivojlanish yo'nalishlari
6. Ilovalar	Tekshiruv davomida olingan hujjatlar nusxalari Intervyu bayonnomalari Grafik va jadvallar

Ushbu muammoni bartaraf etish maqsadida tadqiqot doirasida riskka asoslangan hisobotlar tizimini shakllantirish tartibi ishlab chiqildi. Taklif etilayotgan yondashuvning asosiy jihatlari quyidagilardan iborat:

4 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

5 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

Hisobotning yangi formati: hisobotlar faqatgina o'tmishdagi xatolarni qayd etuvchi hujjat emas, balki korxonada faoliyatiga ta'sir etuvchi asosiy xatolarni tahlil qiluvchi va ularni boshqarish bo'yicha tavsiyalar beruvchi tahliliy hujjatga aylantiriladi (2-jadval).

2-jadval

Ichki audit yig'ma hisoboti (misol)⁶

Kirish

Tashkilot: Kapital sug'urta kompaniyasi AJ

Audit bo'limi: Ichki audit xizmati

Hisobot sanasi: 2025-yil 1-aprel

Audit davri: 2024-yil yanvar – 2024-yil dekabr

Umumiy ma'lumot

Sug'urta sohasi: moliyaviy faoliyat, sug'urta shartnomalari, to'lovlar jarayoni, risklarni boshqarish tizimi
Audit maqsadi: moliyaviy hisobotlarning ishonchligi, sug'urta jarayonlaridagi ichki nazorat tizimi samaradorligini baholash, qonunchilik talablariga rioya etilishini tahlil qilish
Audit metodologiyasi: hujjatlarni tahlil qilish, intervyular o'tkazish, tanlanma asosida shartnomalarni ko'rib chiqish, joyida tekshiruvlar amalga oshirish

Audit natijalari

№	Aniqlangan muammo	Dalil/misollar	Risk darajasi
1	Sug'urta mukofotlari hisob-kitobida xatoliklar	15 ta shartnomada noto'g'ri mukofot hisoblangan	Yuqori
2	To'lov hujjatlari to'liq shakllantirilmagan	20foiz to'lov ishlarida hujjatlar to'liq emas	O'rta
3	Risklarni baholash mexanizmi yetarli darajada emas	Risk xaritalari muntazam yangilanmaydi	Yuqori
4	Qonunchilikdagi o'zgarishlar to'g'risida xodimlar xabardor emas	Kadrlar bo'limida trening o'tkazilmagan	Past

Tavsiyalar

№	Tavsiya	Amalga oshirish muddati	Mas'ul bo'lim
1	Mukofot hisobini avtomatlashtirish va tekshiruv mexanizmini joriy etish	2025-yil iyun	Moliyaviy bo'lim
2	To'lov hujjatlari bo'yicha ichki nazoratni kuchaytirish	2025-yil iyul	To'lovlar bo'limi
3	Risklarni baholash mexanizmini yangilash va tasdiqlash	2025-yil sentabr	Risk-menejment
4	Qonunchilik bo'yicha xodimlar uchun trening o'tkazish	2025-yil avgust	Kadrlar bo'limi

5. Xulosa

Hisobotga xatolarning darajasini (yuqori, o'rta, past) ko'rsatuvchi vizual risk xaritalari va "svetofor" tamoyili kiritiladi. Bu esa mas'ul shaxslarga muammoli zonalarni bir qarashda aniqlash imkonini beradi (3-jadval).

3-jadval

Risk darajalarining metodologik klassifikatsiyasi⁷

Risk darajasi	Ballar oralig'i	Sug'urta kompaniyasi uchun tavsifi	Hisobotdagi rangi
Yuqori (Kritik)	15 – 25	To'lov qobiliyatiga (Solvency) tahdid, litsenziya talablari buzilishi, yirik firibgarlik.	Qizil

⁶ Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

⁷ Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

Risk darajasi	Ballar oralig'i	Sug'urta kompaniyasi uchun tavsifi	Hisobotdagi rangi
O'rta	6 – 12	Ichki tartib-qoidalarning buzilishi, o'rtacha miqdordagi moliyaviy yo'qotishlar.	Sariq
Past	1 – 5	Kam ahamiyatli texnik xatolar, hujjat yuritishdagi mayda kamchiliklar.	Yashil

Har bir aniqlangan risk bo'yicha uni minimallashtirishga qaratilgan aniq chora-tadbirlar rejasi va mas'ul ijrochilarni belgilash tizimi joriy etiladi.

Ushbu hisobotlar tizimining joriy etilishi kuzatuv kengashi va ijrochi organlarga xatarlarning oldini olishga qaratilgan operativ boshqaruv qarorlarini tezkor va asosli qabul qilish imkonini beradi.

Transformatsiya jarayonida ichki auditorlarning xolis va ishonchli xulosalar berishi bevosita foydalaniladigan ma'lumotlarning sifati va hajmiga bog'liq. Hozirgi kunda xo'jalik yurituvchi subyektlarda axborot bazasini shakllantirish va uni tahlil qilish jarayonlarida yetarlicha uslubiy yondashuvlarning yo'qligi ichki audit samaradorligini pasaytiradi.

Ushbu muammoni hal etish maqsadida tadqiqot doirasida ichki audit axborot bazasining yetarlilik darajasini miqdor va sifat jihatidan baholash metodikasi ishlab chiqildi. Taklif etilayotgan yondashuv quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

Miqdoriy ko'rsatkichlarni baholash — axborot tizimlarining mavjudligi, ma'lumotlarning yangilanish chastotasi, hujjatlar hajmi va ularning audit jarayoniga mos kelish darajasi aniqlanadi.

Sifat ko'rsatkichlarini baholash — ma'lumotlarning to'liqligi, aniqligi va ichki audit standartlari talablariga mos kelish darajasi tahlil qilinadi.

Yuqoridagi ko'rsatkichlar yig'indisi asosida axborot bazasining yetarlilik darajasi 10 ballik shkalada baholanadi va uning asosida tekshiruvni boshlash yoki qo'shimcha ma'lumot talab qilish bo'yicha qaror qabul qilinadi (4-jadval).

4-jadval

Ma'lumotlar bazasini baholash shkalasi⁸

Koeffitsiyent (Gaudit)	Daraja	Auditorning qarori
0.8 – 1.0	Yuqori	Baza ishonchli. Masofaviy auditni to'liq o'tkazish mumkin.
0.5 – 0.7	O'rta	Ma'lumotlar bor, lekin qo'shimcha hujjatli tekshiruv (tanlanma) talab etiladi.
0.5 dan past	Past	Baza ishonchsiz. Tizimli xatolar xavfi yuqori. Audit to'xtatilishi yoki qayta rejalashtirilishi kerak.

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan "Ichki audit axborot bazasining yetarlilik darajasini baholash metodikasi" — bu shunchaki texnik ko'rsatkich emas, balki "Kafolat sug'urta kompaniyasi" AJda ichki audit samaradorligini ta'minlovchi fundamental poydevordir. Shu bilan bir qatorda, axborot bazasining baholanishi auditorlik tekshiruvining 500-AXS talablari doirasida tashkil etilishini ta'minlaydi.

Ushbu metodika auditorlarga tekshiruvlar uchun yetarli va to'g'ri ma'lumotlar bazasini mustaqil ravishda tekshirish hamda xatolar ehtimolini minimallashtirish imkonini beradi.

Xo'jalik yurituvchi subyektlarning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash va barqarorligini saqlashda ularning kelgusida ham faoliyat yuritish qobiliyatini baholash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. An'anaviy ichki audit asosan o'tgan davrdagi moliyaviy natijalarni tekshirish bilan cheklanib qoladi.

Ushbu kamchilikni bartaraf etish maqsadida tadqiqot doirasida xo'jalik yurituvchi subyektlarning faoliyat uzluksizligini baholash tartibi ishlab chiqildi. Taklif etilgan yondashuvning asosiy jihatlari quyidagilardan iborat (5-jadval):

8 Ma'lumotlar bazasini baholash shkalasi va integrallashgan baho formulasi muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

5-jadval

Buxgalteriya va ichki audit yondashuvlarining faoliyat uzluksizligiga ta'siri tahlili⁹

Xususiyat	Buxgalteriya yondashuvi	Ichki audit yondashuvi
Maqsad	Hisobotlarni to'g'ri shakllantirish	Riskni erta aniqlash va barqarorlik
Usul	Matematik hisob-kitoblar	Kompleks risk-tahlil va prognozlash
Xulosaning asosi	Faqat o'tgan davr faktlari	O'tgan davr + Kelajakdagi ehtimollar
Natija	Passiv kuzatuv	Aktiv boshqaruv qarori

Taqqoslovchi tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, buxgalteriya va ichki audit yondashuvlari faoliyat uzluksizligini ta'minlashda sezilarli farqqa ega.

An'anaviy buxgalteriya yondashuvi asosan hisobotlarni to'g'ri shakllantirishga qaratilgan bo'lsa, ichki audit yondashuvi risklarni erta aniqlash va korxonalar barqarorligini ta'minlashga yo'naltirilgan. Shu bilan auditor xulosasi korxonalar rahbariyati uchun strategik qaror qabul qilishda foydali va ishonchli bo'ladi.

Faoliyatni to'xtatish yoki inqirozga uchrash xavfini oldindan ogohlantiruvchi indikatorlar majmuasi ishlab chiqildi.

Likvidlik, to'lov qobiliyati va rentabellik kabi moliyaviy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda, kadrlar o'zgarishi, qonunchilikdagi o'zgarishlar va bozor talablarining o'zgarishi kabi nomoliyaviy omillar ham baholanadi.

Aniqlangan xavflar asosida kompaniya rahbariyatiga inqirozli holatlarning oldini olishga qaratilgan zaxira strategiyalari va tavsiyalar majmuasi taqdim etiladi.

Ushbu yondashuvning joriy etilishi xo'jalik yurituvchi subyektlarda boshqaruv qarorlarining barqarorligini ta'minlashga va kompaniya xavfsizligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, globallashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki audit tizimini transformatsiya qilish zaruriyati keskin ortib bormoqda. An'anaviy nazoratga yo'naltirilgan ichki audit modeli zamonaviy talablarni to'liq qondira olmaydi va korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda yetarli darajada samarali emas.

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan ilmiy-uslubiy yondashuvlar asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

Ichki auditni riskka asoslangan yondashuv asosida tashkil etish korxonalarda xatarlarni o'z vaqtida aniqlash va ularni minimallashtirish imkonini beradi;

Auditning yillik ish rejasiga risklarni baholash mexanizmlarini integratsiya qilish audit resurslaridan samarali foydalanishni ta'minlaydi;

Riskka asoslangan hisobotlar tizimini joriy etish boshqaruv qarorlarining sifatini oshiradi va ularni tezkor qabul qilishga xizmat qiladi;

Ichki audit axborot bazasining yetarliligini baholash metodikasi audit xulosalarining ishonchliligini oshiradi;

Faoliyat uzluksizligini baholash tizimi korxonalarda inqiroz xavfini oldindan aniqlash va profilaktik choralarini ishlab chiqish imkonini yaratadi.

Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib, quyidagi amaliy takliflar ilgari suriladi:

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki audit xizmatini xalqaro standartlar, xususan IIA talablariga to'liq moslashtirish zarur;

Ichki audit faoliyatiga zamonaviy raqamli texnologiyalar (Big Data, sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan audit dasturlari)ni keng joriy etish lozim;

Korxonalarda risk-menejment tizimi bilan ichki audit o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirish tavsiya etiladi;

Ichki auditorlarning malakasini oshirish va ularni strategik boshqaruv jarayonlariga faol jalb etish muhim hisoblanadi;

Ichki audit faoliyatini tartibga soluvchi milliy uslubiy qo'llanmalar va standartlarni ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, ichki audit tizimini transformatsiya qilish xo'jalik yurituvchi subyektlarning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash, boshqaruv samaradorligini oshirish hamda ularning uzoq muddatli barqaror rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim omil hisoblanadi.

9 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida ishlab chiqildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. The Institute of Internal Auditors (IIA). International Professional Practices Framework (IPPF). – Altamonte Springs, USA, 2017.
2. The Institute of Internal Auditors (IIA). Global Internal Audit Standards. – 2024.
3. COSO. Enterprise Risk Management – Integrating with Strategy and Performance. – New York, 2017.
4. Andréyev V.D. Vnutrenniy audit: uchebnik. – Moskva: Finansy i statistika, 2018.
5. Burtsev V.V. Organizatsiya vnutrennego audita. – Moskva: INFRA-M, 2019.
6. Bogomolov A.M. Vnutrenniy audit i kontrol v organizatsiyax. – Moskva, 2020.
7. Krishkin O.V. Risk-oriyentirovanniy vnutrenniy audit. – Moskva: Eksmo, 2019.
8. Sonin A.K. Vnutrenniy audit: sovremennie podxodi. – Sankt-Peterburg, 2018.
9. Avlokulov A. Korporativ boshqaruv va ichki audit. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
10. Axmedjanov K. Moliyaviy nazorat va audit asoslari. – Toshkent, 2020.
11. Abdiyeva N. Ichki auditni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlari. – Toshkent, 2022.
12. Dustmurotov R. Audit nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
13. Ilhamov Sh. Korxonalarda ichki nazorat tizimi. – Toshkent, 2021.
14. Karimov A., Karimov N. Audit va nazorat tizimlari. – Toshkent, 2020.
15. Mamatov Z. Xo'jalik yurituvchi subyektlarda moliyaviy tahlil. – Toshkent, 2018.
16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari (korporativ boshqaruv va audit tizimini rivojlantirishga oid hujjatlar).
17. O'zbekiston Respublikasi "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2021.
18. International Federation of Accountants (IFAC). Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. – 2022.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100